

עה

ראובן ושמעון עסק היה להם בשותפות, ותנאי התנו ביניהם שכל אחד מהם יוציא מן העסק כדי יציאת הבית ובשאר הריווח יחלקו בשווה.

לימים נתפך עליהם הגלגל בעסק והעניינים היו בכל רע, וכמעט שהגיעו לידי פשיטת-רגל ממש.

שומר החסות
אח"ח 1234567

משראו השותפים כך, אמר ראובן לשמעון:

— חייבים אנו לקמץ ביציאות הבית. מכאן ולהבא נוציא מן העסק רק לצורך אוכל נפש בלבד.

גמרו ביניהם לנהוג כך. ואמנם ראובן משתדל היה לקמץ בהוצאות ביתו והקטין יציאותיו לשליש ולרביע, ואילו שמעון, אם כי בפיו הסכים לראובן להיות נוהג בחשבון ובחסכון, אף-על-פי-כן התחכם עליו והיה ממשיך בהנהגות ביתו כמות שהיו ואפילו הוסיף עליהן וגנב את דעת שותפו.

דעת לנכון נקל, כי העסקים הוסיפו להתגלגל מטה מטה עד שפל המדרגה.

נתיישבו שוב השותפים ליד החשבונות כדי לטכס עצה מה לעשות וכאן נתגלתה רמאות זו שרימה שמעון את ראובן: לא זו בלבד שלא צימצם את הוצאותיו אלא אף הוסיף עליהן, ובעוד ראובן מקמץ מעצמו ומבני ביתו ומחסר נפשם מכל, חוץ מדברים הצריכים לגוף ממש — היה שמעון ובני ביתו חיים חיי רווחה ותפנוקים.

התחיל ראובן מצעק ואומר: גולן! רשע! כל אותו זמן גנבת את דעתי! אני ובני ביתי חיינו בעוני ובדחקות ואתה וביתך התענגתם על כל טוב. לא חסת על העסק, גזלת והוצאת ממנו כל פרוטה וכך

הרסת והחרבת במו ידיך את הכל! ראה מה עוללת לי — עתה אין לי אלא ללכת ולחזור על הפתחים!

ואוצר החכמה

ובטענות כאלה ממש באה אל האדם מידת הצדקה וטוענת.

אח"ח 1234567

שהרי לכאורה גם כאן עסק של שותפות: הקב"ה נותן לו לאדם כל צרכיו גם לזה וגם לזה — לפרנסתו ולמתן צדקה. וכך חייב אדם לנהוג ולהפריש ממה שיש לו חלק לצדקה כפי שציוו חכמים. אם רואה אדם שימים קשים באים עליו ומקורות השפע מתמעטים — חייב הוא לקמץ בשלו, כלומר בצרכיו שלו ושל אנשי ביתו, ובשל צדקה עד שיחזור הוא יתברך וירחיב את גבולו, שהרי סוף־סוף עסק של „שותפות" יש כאן. ברם רובם של בני אדם נוהגים כמות שנהג שמעון שותפו של ראובן. לעצמו אינו מקמץ ולא כלום, ולא עוד אלא שהוא מגדיל יציאותיו, ואילו את שותפו הוא מסובב בכחש ואינו נותן לו אפילו להוצאות ההכרחיות ביותר, ומונע ממנו אפילו צורך אוכל נפש: אינו נותן לעניים, אינו תומך בלומדי תורה ואינו נותן לדברים שבצדקה אלא פרוטות עלובות בלבד.

כסבורים אתם ש„שותף" זה יעבור על כך בשתיקה ולא יטיח לשותפו בפניו על מעשה־העוול שהוא עושה לו?

* *

*

[מחבר: חסידות]

[מחבר: חסידות]

עו

מעשה בחנווני של עיירה קטנה שבא לעיר כדי לקנות סחורה. נכנס לחנווני סיטון שהיה רגיל לקנות אצלו והזמין כל אותה סחורה שהיה זקוק לה, אלא שביקש לתת לו הכל בהקפה מחמת שאין לו בשעה זו מעות, ואף הבטיח לשלם את כל החוב מיד לכשיתחזור ויבוא לביתו.

השיב לו הסוחר-הסיטון ואמר: לאו! איני יכול לתת לך בהקפה, שכן בדקתי פנקסי ומצאתי שכמה וכמה פעמים כבר לקחת אצלי סחורה בהקפה, הבטחת לסלק את החוב מיד לכשתחזור ותבוא לביתך, ברם מעולם לא קיימת הבטחתך. לכן שוב אינך נאמן עלי.

התחיל אותו חנווני בוכה ומתחנן ואמר כי אינו אשם כלל בזה שלא עמד בדיבורו עד כה ובוזה שלא פרע חובותיו בזמן. סיבות שונות גרמו לכך, שלא היה בכוחו לעשות כלום כדי לשנותו, וכידוע „אונס רחמנא פטריה“, אולם עתה הריהו מבטיח בהן צדקו שיעמוד בדיבורו ומיד לכשיתחזור לביתו יסלק את כל החוב. הוא ביקש מאת הסוחר שיחוס וירחם עליו ועל אנשי ביתו, שכן אם לא יקבל עתה את הסחורה עלול להיהרס כל מעמדו ויהיו הוא ובני ביתו צפויים לרעב ממש.

לא יכול הסוחר הסיטון לעמוד בפני הפצרותיו ותחנוניו של החנווני והסכים למלא בקשתו.

ברם מששמעו כך המוכרים ושאר הפקידים העובדים בבית המסחר של אותו סיטון, נתקבצו ובאו וטענו לפני הסוחר כי בשום פנים לא יתנו לו למכור לאותו חנווני בהקפה. מכירים אנו יפה בטיבו

צריך לומר שלא שילם בזמן את המגיע ממנו בעד הסחורה עצמה והשתמט מן התשלום בדרכים שונות, לכן לא ניתן לך בשום פנים לחזור ולהקיף לו.

בעוד הם עומדים ומתווכחים כך נכנס לחנות סוחר אחר, ולאחר שעמד על טיב העניין הנדון פנה ואמר לחנווני מן העיירה הקטנה: — שמע בקולי איעצך, אני אומר כאן דבר שיניח את דעתם של כל הצדדים: וכי לשם מה, בעצם, צריך אתה לקנות עכשיו כמות גדולה כל כך של יחורה בסיטונות ולהתחייב לסוחר דנן ממון הרבה שלא יהא בכוחך לפורעו אחר כך? האין טוב לך לקנות כמות קטנה, לפי כוחך, שתוכל לסלק את דמיה במזומנים מיד? אמנם מכיר אני בסוחר זה שסיטון הוא ואינו מוכר כמויות קטנות, ברם בטוחני בו שיבין למצבך ויתרצה למכור לך אפילו כמות קטנה במחיר סיטון, וכך תוכל להרויח יפה בסחורה זו.

שמעו הללו בקולו של בעל העצה. החנווני־מ־העיירה קנה קצת סחורה בכסף מזומן שהביא אתו, בא לביתו ומכרה, חזר וקנה במזומנים וכך עשה פעמים אחדות עד שהרוויח סכום הגון שהעמידו על רגליו.

מבקשים אנו יום־יום מלפניו יתברך שיחוס וירחם עלינו וישלח לנו גואל צדק במהרה בימינו. כשל כוח הסבל — אנו משוועים — ונפשנו קצרה בעמל הגלות! אם לא יקום הוא ברחמיו ויגאלנו — הרי נאבד חס וחלילה בעניינו!

ודאי שהוא יתברך מוכן ומזומן להתרצות לנו ולהיענות לבקשתנו כי על כן מרבים אנו בתחינה ובתפילה ומבטיחים לחזור בתשובה שלימה. אמנם גלוי וידוע לפניו יתברך שלמרות הבטחותינו נשוב ונחטא, אולם אף־על־פי־כן אין הוא שרחום וחנון שמו יכול להשיב פנינו ריקם לבקשתנו ואפשר שאף היה נעתר לנו ושולח לנו באמת גואל צדק להעלותנו מבור גלותנו. ברם כאן באה מידת הדין ומעכבת בידו, כביכול, וטוענת שאנו „בנים לא אמון בם” — מבטיחים אנו לחזור בתשובה עלינו: מעולם לא עמדנו בדיבורנו ולא קיימנו הבטחותינו. לפיכך אין דרך אחרת לפנינו אלא לעשות כאותו חנווני. אם

אין בכוחנו לקנות כמות גדולה של סחורה ולחזור בתשובה שלימה —
האין טוב לנו לקנות מעט-מעט ובמזומנים? הבה נתחיל ונחזור
בתשובה על עוונות קלים שבידינו: לשון הרע, שקר ורכילות; קמעא-
קמעא נסלק את חובותינו עד שנעמוד על רגלינו כבני אדם מהוגנים
ודיבור שלנו יהא נאמן עליו יתברך.

אוצר החכמה

א"ת"ח 1234567

* *

*

עז

מבקשים ^{אחיה 1234567}אנו בתפילתנו: „ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך“ — כלומר יהא נא לבנו מלא אהבה אחת יחידה ומיוחדת — אהבת השם יתברך. כי הלא כידוע לבו של אדם מלא כמה וכמה אהבות — אהבה לאביו ולאמו, אהבה לאשתו ולבניו ואף לדברים שאין רוח המקום נוחה מהם הוא מתאוה וחומדם — וכל האהבות הללו מתערבות יחד עם אהבתו לה' יתברך.

משל למה הדבר דומה? לאחד עשיר שנצטרך לצאת לדרך רחוקה. עמד וקרא לאחד ממשרתיו עושי דברו, שהיה מסור לו ונאמן עליו ביותר ואמר לו:

— הנה יוצא אני לדרך רחוקה ואני מפקיד אותך על ביתי ועל כל רכושי וסמוך ובטוח אני שתשמור עליהם כראוי. ברם בקשה אחת אני מבקש ממך במיוחד: חדר אחד יש כאן שהוא חביב עלי ביותר ורצוני שתשמור עליו שמירה מעולה. הבטיחני נא כי תהיה עינך פקוחה עליו תמיד ותשמרהו מכל משמר! הבטיח לו המשרת על הדבר הזה.

לאחר שנסע העשיר לדרכו עלה הרהור בלבו של המשרת כי כדאי לסור לאותו חדר מיוחד כדי לראות מה יש בו ועל שום מה ציווהו אדוניו לשמור עליו שמירה מעולה.

נכנס לחדר וחפש בו שעה ארוכה עד שמצא תיבות סגורות. משפתחן נתגלו לעיניו אוצרות יקרים בזהב ובאבני־חן שכמותם לא ראה מימיו. מיד הבין על שום מה ציווהו בעליו על שמירתו המיוחדת של חדר זה.

עמד והתבונן יפה באוצרות היקר שנתגלו לפניו, והנה ראה לתמהונו הרב שכל כלי הזהב והאבנים היקרות מלוכלכים בטיט

וברפש, עד כי קשה מאוד להכיר בהם שדברי חפץ יקרים הם.
אמר המשרת בלבו:

— כמה משונים הם מנהגיו של בעל הבית! כאן הוא בא ומצווה עלי לשמור בשבע עינים על חדר זה ואוצרותיו ואילו הוא בעצמו נותן להם להתגלגל בסחי וברפש!
בבואו לעולם האמת עומד האדם לפני בית דין של מעלה וכל אבריו נבדקים בדיקה מעולה, כדי לראות אם נעבדו בטהרה ולא נעשה בהם חטא; ואין צריך לומר שעיקר הבדיקה נעשית בלב — ומה, כסבורים אתם, צריך בית דין של מעלה למצוא בלבו של אדם? — אהבה טהורה אליו יתברך, אהבת-אמת, שכן דבר זה הרי הוא בבחינת אוצר יקר, שכל זהב וכסף לא ישוו לו. ברם בעוונותינו הרבים, מה מוצאים בית דין של מעלה בלבו של אדם? טיט ורפש, בוץ וסחי ושאר דברים מאוסים, שעצם הימצאם בחברותא עם אהבת ה' הוא דבר שאין הדעת סובלתו!

כמה גדולה הבושה המכסה פניו של אדם בשעה זו!
על כן אנו מבקשים כל יום בתפילה: „ויחד לבבנו וכו'“ — רבש"ע עשה כך שהאהבה אליך תהיה אחת ויחידה, יחידה ומיוחדת בלבנו, ולא יישאר בו מקום פנוי לשום אהבה אחרת חוץ מאהבה זו!

* *

*